

ju.remissvar@regeringskansliet.se
marika.kurlberg@regeringskansliet.se
anna.ax@regeringskansliet.se
ju.L3@regeringskansliet.se

Remiss av betänkande av utredningen om vissa ersättningsfrågor på upphovsrättsområdet (SOU 2022:23) Ju2022/02173

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi arbetar med att möjliggöra nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant för att stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design- och varumärke.

PRV vill öka kunskapen om, och förståelsen för, värdet av immateriella tillgångar. Vi vill få företagare, kreatörer och innovatörer att hantera dem på bästa sätt för att förbättra sin verksamhet, lönsamhet och tillväxt på ett hållbart sätt.

Generella kommentarer om utredningens uppdrag

PRV värdesätter utredningens ambition att analysera de ekonomiska konsekvenserna av den ökade digitaliseringen samt den påverkan framväxten av streamingtjänster har på rättighetshavares möjlighet att få ersättning när de överlåter sina rättigheter.

PRV instämmer i utredningens analys att svåröverblickbara förhållanden hänförliga till slutanvändare kan inverka på rättighetshavarnas möjligheter att genom avtalsförhandlingar få skälig ersättning för det användande som deras verk motiverar.

PRV noterar att diskussionerna som för närvarande pågår avseende den s.k. RAAP-domens (C-265/19) potentiella effekt på artikel 8(2) i EU:s uthyrnings- och utlåningsrättighetsdirektiv ger ytterligare skäl till att bereda frågeställningarna ytterligare, eventuellt i kombination med ett bredare utredningsuppdrag.

Förslag om ersättning vid tillgängliggörande på begäran av upphovsrättsligt skyddat material

Att en oavvislig ersättningsrätt nödvändigtvis skulle försämra upphovsmäns och utövande konstnärers möjligheter att få ersättning när de överlåter sina rättigheter är ett antagande som PRV anser bör utredas ytterligare. Likaså att de avtal som förekommer på den svenska upphovsrättsliga marknaden ger upphovspersonerna rätt till en ersättning som i stor utsträckning står i samband med den faktiska användningen när materialet tillhandahålls på begäran av enskilda.

Att ersättningskapitlet i det nya direktivet om upphovsrätt på den digitala inre marknaden tar sikte på att stärka upphovsmän och utövande konstnärers ställning som avtalspart är positivt, men det ger ingen vägledning till frågan hur upphovsmän och utövande konstnärer kan få del av de intäkter som deras verk ger de reklam- och abonnemangsavgiftsfinansierade strömningstjänsterna (med vilka de inte har en avtalsmässig relation).

PRV uppskattar utredningens genomgång av förhållandena i andra länder, då särskilt de i Tyskland nu gällande reglerna. Att introducera en lagstadgad rätt till ytterligare ersättning som är förbehållen fall då det inte finns någon kollektiv överenskommelse om ersättning vid tillgängliggörande på begäran av upphovsrättsligt skyddat material skulle enligt PRV bidra till ökade incitament för marknadsens samtliga parter att reglera frågan.

Av vikt är att systemet med kollektiv förvaltning av upphovsrätt, samt de svenska organisationernas möjlighet att å upphovsmännens räkning ingå avtal om skäligen ersättning, även fortsättningsvis tillmäts den vikt som det har i att försäkra en väl balanserad marknad vad gäller parternas intressen.

Utredningens förslag avseende andra åtgärder

PRV bestyrker utredningens förslag att bestämmelserna om överlåtelserns längd och förvärvarens ensamrätt bör göras tillämpliga även i förhållande till utövande konstnärer genom att en hänvisning till bestämmelserna i 30 § lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk tas in i 45 § tredje stycket.

Utredningens förslag avseende alternativ tvistelösning på upphovsrättsområdet

PRV tillstyrker, givet stycke nedan, utredningens förslag om att PRV:s ansvar inom det upphovsrättsliga området, där inbegripet eventuella uppgifter kopplade till ett ansvar att tillhandahålla en förteckning över medlare och informera om medling, bör anges i myndighetens instruktion (förordningen [2007:1111] med instruktion för Patent- och registreringsverket).

PRV vill ta tillfället i akt och påpeka att myndighetens befintliga anslag minskats samtidigt som PRV:s uppdrag föreslagits öka i ett flertal utredningar. Särskilt inom det upphovsrättsliga området finns anledning till en mer övergripande analys av myndighetens roll och uppdrag då både förväntningar och resurstilldelning i dagsläget är långt ifrån tydliga.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Peter Strömbäck efter föredragning av jurist Sofie Grettve von Rosen. Vid ärendets slutliga beredning har även chefsjurist Magnus Ahlgren samt juristchef på Design- och Varumärkesavdelningen Åsa Collett, deltagit.

Peter Strömbäck

Sofie Grettve von Rosen